

Op 29 november 2021 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Vic van Dijk van de fractie D66 gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Vic van Dijk (D66) inzake Geschenkenregister.

Vragen voor college en burgemeester als bestuursorgaan!

De leden van de gemeenteraad, de burgemeester en de wethouders van Enschede gedragen zich volgens de Gedragscode politiek ambtsdragers gemeente Enschede 2014. [1] Artikel 7, lid 2 luidt: "Geschenken en giften die een politiek ambtsdrager uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld bij het bestuursorgaan waar hij deel van uit maakt en worden geregistreerd."

D66-gemeenteraadslid Vic van Dijk heeft op 1 november 2021 de geschenkenregisters van zowel de gemeenteraad als het college opgevraagd. Het geschenkenregister van de gemeenteraad Enschede 2018-2022 bevat 83 meldingen. In de volgende grafiek zijn deze meldingen geanonimiseerd weergegeven. Ieder symbool stelt een melding voor. Elk meldend raadslid is weergegeven met een anoniem nummer (verticale as) en een apart type symbool.

De verticale as heeft ruimte voor alle 39 raadsleden. Slechts 20 raadsleden hebben de afgelopen periode een melding gedaan, daarom is de bovenste helft van de grafiek leeg. Op de horizontale as staat de datum van een melding. In 2018 deden meer raadsleden een melding dan in de jaren daarna.

D66-gemeenteraadslid Vic van Dijk stelt de volgende schriftelijke politieke vragen aan het college van burgemeester en wethouders van Enschede én aan de burgemeester van Enschede (voorzitter gemeenteraad en zorgdrager integriteit).

1. Het geschenkenregister van de gemeenteraad laat zien dat lang niet iedereen geschenken meldt. Ook verminderen de meldingen naarmate de tijd voortschrijdt. Natuurlijk zijn hiervoor redenen te bedenken zoals de coronaperiode zonder fysieke bijeenkomsten. Ook kan het zijn dat niet ieder raadslid geschenken accepteert. Desalniettemin is het sterke vermoeden dat niet ieder geaccepteerd geschenk gemeld wordt door ieder raadslid. Hoe willen de bestuursorganen de naleving van de gedragscode op dit punt verbeteren?

Antwoord: Allereerst merken wij op dat de gedragscode regels zijn van onszelf, aan onszelf. En bij onszelf gaat het dan om zowel college als Raad. Het zijn geen wettelijke regels. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid ons gedrag in lijn te brengen met de gedragscode. De burgemeester, verantwoordelijk voor de bevordering van de bestuurlijke integriteit, gaat hierover met het college en uw Raad het gesprek aan. Niet alleen over de omgang met onze huidige Gedragscode maar ook over de wens tot actualisatie van de Gedragscode, die uit 2014 dateert. Hierover en over integriteit in bredere zin bent u separaat geïnformeerd met een raadsbrief.

2. We kunnen ons ook afvragen wat het doel is van het melden en registreren van geschenken. Wat gebeurt nu met het register? Is dit onderwerp van gesprek? Zouden we de geschenkenregisters misschien openbaar op de gemeentewebsite moeten plaatsen zodat inwoners kunnen zien welke geschenken de leden van het gemeentebestuur aannemen? Of vindt u dat het melden van geschenken beter uit de gedragscode kan worden gehaald?

Antwoord: Wat ons betreft draagt het melden van geschenken en giften bij aan de bevordering van bestuurlijke integriteit. Omdat het ons bewust maakt van onze relaties met derden in relatie tot onze taken en besluiten. Of dit het beste middel daartoe is, of de financiële grenzen nog actueel zijn en of een geschenkenregister online moet, daarover gaat de burgemeester graag met u in gesprek. Dat zal een plek krijgen bij de voorbereiding van de actualisatie van de gedragscode. Hierin trekken we op met de raadsgriffier.

3. Het geschenkenregister van het college is niet ontvangen, dit zou niet bestaan. Houdt de burgemeester wel een geschenkenregister bij? Hoe kijken de bestuursorganen college van B&W en burgemeester terug op het (niet) bijhouden van een geschenkenregister en het (niet) melden van geschenken? Hoe leggen deze politieke ambtsdragers uit dat zij zich niet op alle punten hebben gehouden aan de gedragscode? Hoe willen zij in de toekomst hiermee omgaan?

Antwoord: Wij leven de gedragsregels na over aanvaarden van geschenken en giften. Ook melden we al onze giften en geschenken. Waarbij we opmerken dat sinds de coronapandemie van geschenken niet of nauwelijks sprake is.

In die zin wordt de gedragscode nageleefd. Van een integraal geschenkenregister is helaas nog geen sprake. Wij (college en burgemeester) gaan vanaf 1 januari aanstaande een integraal geschenken- en giftenregister bijhouden.

4. Artikel 7, lid 5 van de gedragscode stelt "[...] Namens de gemeente aangeboden geschenken of giften worden geregistreerd." Kunt u het register of de registers van aangeboden geschenken overleggen? Of bestaat dit ook niet? Hoe wilt u hiermee omgaan in de toekomst?

Antwoord: Zie antwoord op vraag 3.

5. Artikel 20 van de gedragscode stelt "De burgemeester stelt deze gedragscode en de naleving ervan tenminste één keer per kalenderjaar aan de orde in de raad en in het college. Aan de bespreking in de raad gaat een bespreking in het presidium vooraf." Wanneer zijn deze besprekingen gehouden en wat waren de conclusies hiervan?

Antwoord: Het agenderen en bespreken van de gedragscode is niet jaarlijks aan de orde geweest, niet in het presidium noch in uw Raad. De vorige burgemeester koos voor een thematische aanpak, bijvoorbeeld door het organiseren van een workshop in het college en afgelopen 12 juni door Lector weerbare democratie mw. Slingerland aan uw fractievoorzitters en voorzitters van uw politieke afdeling. Daarnaast koos de burgemeester voor een breder gesprek over integriteit aan de hand van cases.

6. De gedragscode definieert een “commissie integriteit” als “de door de gemeenteraad bij verordening ingestelde adviescommissie integriteit en toetsing verenigbaarheid van functies van politiek ambtsdragers.” Bestaat deze commissie? Ziet u hier noodzaak toe?

Antwoord: Nee, deze commissie is door de huidige gemeenteraad niet ingesteld in deze raadsperiode. Vanuit de raadsgriffie zal een voorstel komen om deze commissie of een vergelijkbare in te stellen bij aanvang nieuwe raadsperiode 2022-2026. Dit zal in combinatie zijn met de actualisatie van de gedragscode.

7. Dat zaken niet conform de gedragscode verlopen, wil nog niet zeggen dat het slecht gesteld is met het integere gedrag van de bestuurders van onze gemeente. Maar de gedragscodeschendingen vormen natuurlijk wel een risico voor het integer gedrag van onze gemeentebestuurders. Over gedrag kunnen praten in een veilige omgeving is van groot belang om samen de integriteit van het gemeentebestuur te bevorderen. Hoe en wanneer wil de burgemeester het gesprek over integriteit starten met alle leden van het gemeentebestuur? Zou dit gesprek nog in 2021 kunnen beginnen, zodat een goede overdracht naar de gemeenteraad 2022-2026 kan plaatsvinden?

Antwoord: Dit onderwerp is erg belangrijk. Vanuit Goed bestuur gaat de burgemeester samen met de raadsgriffier zorgdragen voor een goede overdracht naar de nieuwe raadsperiode. De huidige stand van zaken, wettelijke ontwikkelingen¹ en de gewenste actualisatie van de gedragscode zit in deze overdracht. Ook zal er extra aandacht voor komen in het inwerkprogramma. Zeker nu we als overheid steeds meer een netwerkende overheid zijn. Van daaruit staan we juist in relatie met derden en dus in een diversiteit van netwerken.

Bewustwording van integere samenwerking en onze weerbaarheid tegen o.a. corruptie staat op de agenda van de burgemeester. Wij menen dat de start van een nieuwe raad een mooi moment is om hierover een meer frequent gesprek te starten.

[1] <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR611526>

Enschede, 22 december 2021

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

drs. Th.J.F.M. Bovens

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/11/15/kamerbrief-over-wetsvoorstel-bevorderen-integriteit-en-functioneren-decentraal-bestuur>